תלמוד ישראלי
הדף היומי לילדים
מדינת ישראל
משרד החינוך
חמ"ד בית חינוך כמשפחה

דף לימוד לימות השבוע ולשולחן שבת

סדר קדשים
מסכת זבחים פ"ו- צ"ב
פרשת מטות מסעי
כ"ה בתמוז - ב' באב (8-14 ליולי)

דַּף פ"ו: תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן

עֲבוֹדַת "תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן" הִיא הָרִאשׁוֹנָה בְּכָל יוֹם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְעָשׂוּ אוֹתָהּ כַּהֲכָנָה לַעֲבוֹדוֹת הַמִּזְבֵּחַ. כֹּהֵן חוֹתֶה דֶּשֶׁן - אֵפֶר - מִן הַמִּזְבֵּחַ, יוֹרֵד בַּכֶּבֶשׁ וּמַנִּיחוֹ לְצַד הַמִּזְבֵּחַ, כְּצוּוּי הַתּוֹרָה בויקרא: "**וְהֵרִים** אֶת **הַדֶּשֶׁן** ... וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ". הַדֶּשֶׁן הָיָה נִבְלָע דֶּרֶךְ נֵס בִּמְקוֹם הַנָּחָתוֹ.

מִצְוַת תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן יְכוֹלָה לְהִתְקַיֵּם בְּמַהֲלַךְ הַלַּיְלָה. בְּכָל יוֹם נָהֲגוּ לְקַיֵּם מִצְוַת תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן בִּזְמַן קְרִיאַת הַתַּרְנְגוֹל, אוֹ סָמוּךְ לוֹ, בֵּין לְפָנָיו וּבֵין לְאַחֲרָיו.

בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים קָיְמָה מִצְוָה זוֹ עַל יְדֵי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, וְהִיא נֶעֶרְכָה כְּבָר מֵחֲצוֹת לַיִל. טַעַם הַדָּבָר: הִקְדִּימוּ בְּצוּעַ עֲבוֹדָה זוֹ כְּדֵי לְאַפְשֵׁר לוֹ לָנוּחַ אַחֲרֶיהָ לִקְרַאת הָעֲבוֹדוֹת הָרַבּוֹת הַמְצַפּוֹת לוֹ בְּמֶשֶׁךְ הַיּוֹם.

דַּף פ"ז: קְדֶשֵׁת הַמִּזְבֵּחַ

יֶשְׁנָהּ הֲלָכָה מְיֻחֶדֶת הַקּוֹבַעַת שֶׁמִּפְּנֵי קְדֻשַּׁת הַמִּזְבֵּחַ, אִם עָלוּ עָלָיו קָרְבָּנוֹת שֶׁנִּשְׁחֲטוּ וְנִפְסְלוּ - אֵין לְהוֹרִיד אוֹתָם מִמֶּנּוּ אֶלָּא מַקְרִיבִים אוֹתָם עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. כָּךְ דָּרְשׁוּ חֲז"ל מֵהוֹרָאַת הַתּוֹרָה בספר שמות: "כָּל הַנּוֹגֵעַ בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ".

מָה הַדִּין אִם הֶעֱלוּ לַמִּזְבֵּחַ קָרְבָּן פָּסוּל, אַךְ הוּא עֲדַיִן לֹא נָגַע בַּמִּזְבֵּחַ? לְמָשָׁל, כֹּהֵן נָשָׂא קָרְבָּן עַל יָדָיו, עָלָה בַּכֶּבֶשׁ וְהִגִּיעַ אֶל הַמִּזְבֵּחַ, וְכִמְעַט הִנִּיחַ אֶת הַקָּרְבָּן עַל הָאֵשׁ אַךְ בֶּרֶגַע הָאַחֲרוֹן הוּא נִזְכַּר שֶׁהַקָּרְבָּן פָּסוּל. הַאִם יוֹרִיד אֶת הַקָּרְבָּן אוֹ יַנִּיחַ אוֹתוֹ עַל הָאֵשׁ?

הַסָּפֵק הוּא הַאִם גַּם הָאֲוִיר שֶׁמֵּעַל הַמִּזְבֵּחַ קָדוֹשׁ כְּמוֹ הַמִּזְבֵּחַ. אִם הוּא קָדוֹשׁ - אֵין לְהוֹרִיד אֶת הַקָּרְבָּן. אִם אֵינוֹ קָדוֹשׁ - יֵשׁ לְהוֹרִיד אֶת הַקָּרְבָּן.

דַּף פ"ח: הַמְּעִיל וְכַפָּרָתוֹ

אֶחָד מִשְּׁמוֹנַת הַבְּגָדִים שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל הָיָה הַמְּעִיל.

כֵּיצַד הָיָה נִרְאֶה הַמְּעִיל? יֵשׁ רִאשׁוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִים שֶׁהַמְּעִיל הָיָה גְּלִימָה סְגוּרָה מִכָּל צְדָדֶיהָ עִם שַׁרְווּלִים. רִאשׁוֹנִים אֲחֵרִים סוֹבְרִים שֶׁהַמְּעִיל לֹא הָיָה סָגוּר מִכָּל הַצְּדָדִים כְּמוֹ גְּלִימָה, אֶלָּא הָיָה לוֹ פֶּתַח מִלְּפָנִים.

עַל הַמְּעִיל הָיוּ תְּלוּיִים פַּעֲמוֹנִים וְרִמּוֹנִים סָבִיב סָבִיב, בְּשׁוּלֵי הַמְּעִיל, וְכַאֲשֶׁר הָיָה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל הוֹלֵךְ, נִשְׁמַע קוֹל צִלְצוּלָם שֶׁל הַפַּעֲמוֹנִים.

הַתַּלְמוּד אוֹמֵר שֶׁהַמְּעִיל שֶׁעָלָיו הַפַּעֲמוֹנִים שֶׁמַּשְׁמִיעִים קוֹל בְּעֵת הִלּוּכוֹ שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מְכַפֵּר עַל קוֹל רַע - חֵטְא לָשׁוֹן הָרָע .

מן התלמוד

סדר קדשים
מסכת זבחים, דף פ"ח

"ואמר רבי עיניני בר ששון: למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה - לומר לך: מה קרבנות מכפרין, אף בגדי כהונה מכפרין"

מיפסלי - נפסלים
עיילינהו - הכניס אותם

הסבר: רבי עיניני דורש את הסמיכות בין הפרשיות ולומד ממנה שבגדי הכהונה מכפרים על חטאי ישראל כשם שהקרבנות מכפרים.

מתולדותיו

אהרן ששון
(תרל"ב-תשכ"ב, 1872-1962)

המכונה "המורה", היה מחנך ומשורר, מאבות הציונות בעיראק.

ששון לימד עברית ולימודי קודש בבית ספר של "כל ישראל חברים" בבגדאד, ועסק בפעילות ציונית ענפה, ובשנת תרפ"א (1921) היה מהמייסדים של "ההסתדרות הציונית לארם-הנהריים". בשנת תרצ"ה (1935) החלה הממשלה העיראקית לפעול נגד הציונות, וששון נעצר, הועמד לדין וגורש מעיראק. הוא עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים, שם המשיך בפעילותו הציונית. זכה לאריכות ימים וזכה לצפות בקום מדינת ישראל ובעלייתם של רוב יהודי עיראק אליה. נפטר בגיל 90 בירושלים.

סעודת ערב שבת

מנת פתיחה

3 דקות

דבר תורה לשולחן השבת

פרשתנו מספרת על מלחמה גדולה שהייתה בין בני ישראל והמדיינים, בה ניצחו ישראל ותפסו שלל רב. בשלל היה זהב, תכשיטים וגם כלי בישול רבים. כלי הבישול לא היו כשרים, והיה צריך להכשיר אותם כדי שבני ישראל יוכלו להשתמש בהם.

אלעזר שהיה בנו של אהרון הכהן כינס את כל ישראל והסביר להם כיצד מכשירים את הכלים. פרשנים רבים שואלים ולא מבינים- **להיכן נעלם משה רבנו?** הרי הוא זה שבדרך כלל מלמד את ההלכות ומדבר אל בני ישראל?

רש"י מסביר לנו שכשחזרו בני ישראל מהמלחמה- כעס עליהם משה מאוד על דבר שלא עשו טוב במלחמה- "**וַיִּקְצֹף מֹשֶׁה** עַל פְּקוּדֵי הֶחָיִל...הַבָּאִים מִצְּבָא הַמִּלְחָמָה". בגלל הכעס של משה- הוא שכח את כל ההלכות החשובות של הכשרת הכלים ולא זכר אותם. לכן הגיע דווקא אלעזר ולימד את בני ישראל. בכך למדנו, עד כמה הכעס הוא דבר שעלינו להתרחק ממנו, גם במקום בו אנחנו בטוחים בצדקתנו.

מנה עיקרית

7 דקות

פלפול משפחתי לשולחן שבת

הוריו של יואב בן ה 17 נסעו בקיץ לחודשיים לחו"ל, והשאירו את הרכב בבית. ליואב יש רישיון, אולם הוא עדיין צריך לנהוג עם מלווה מבוגר. יואב הזמין את רועי חברו הטוב לסיבוב ולטיול במכונית. רועי מתלבט האם להיענות להזמנה.

מצד אחד:
ליואב יש כבר רישיון, וזה לא ענינו של רועי האם יואב נוסע עם נהג מלווה או לא. זו בעיה שלו ולא שלי, חושב לעצמו רועי.

מצד שני:
רועי יודע שיואב עובר על החוק, ובזה שהוא מוכן לנסוע איתו באיזה שהוא הוא מסייע לו בדבר והוא שותף לעבירה.

ו...מה דעתכם על ההתלבטות הזו?

קינוח / מי אני?

4 דקות

א. הייתי ממנהיגי היהודים בימי שיבת ציון בתקופת בית שני.
ב. הייתי חבר בכנסת הגדולה- המוסד העליון של חכמי ישראל.
ג. הייתי אחראי על בניית חומת ירושלים.
ד. בכ"ה באלול, לאחר 52 ימי עבוד מאומצת הושלמה בניית החומה.
ה. אני אמרתי לעם את המשפט הבא:" וְהָיוּ לָנוּ הַלַּיְלָה מִשְׁמָר וְהַיּוֹם מְלָאכָה"

שימו לב לפיתרון החידה מהשבוע שעבר

תלמוד ישראלי לכולם

הדף היומי לילדים

סעודת שבת

7 דקות

מנה עיקרית

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

1. מה האירוע המצויר כאן?
2. מתי הוא התרחש?
3. מיהו האיש הרוכב על הסוס?
4. מה אוחזים בידם האנשים על החומה?
5. שאלת אתגר: מה המשותף לסַנְבַלַּט וְטוֹבִיָּה וְהָעַרְבִים וְהָעַמּוֹנִים וְהָאַשְׁדּוֹדִים?

ד. חומה ומגדל. ה. מנשה, גשם, סנבלט, טוביה, גשמו, ו. נחמיה, ז. חומת ירושלים. ח. נחמיה, ט. נחמיה ג' 445-ב.

סעודה שלישית

4 דקות

מן ההיסטוריה | כל ישראל חברים

כל ישראל חברים (כי"ח, המכונה גם אליאנס), הוא ארגון תרבותי יהודי שמושבו בפריז והוא פועל במספר ארצות. סיסמתו היא: "**כל ישראל ערבים זה לזה**". הארגון הוקם בשנת תר"כ (1860) על ידי קבוצת יהודים צרפתים בעלי השפעה, כדי לשמש כמנהיגות מרכזית חברתית לקהילה היהודית. מטרות הארגון הן הגנה על זכויות היהודים, לימוד מקצועות מודרניים ושיפור מעמדם החברתי והפוליטי של היהודים. הוא פעל רבות למען יהודים במקומות שונים, בעיקר במזרח אירופה ובארצות האסלאם. באמצעות השפעה על ממשלות ודיפלומטים שונים הצליח הארגון לשפר את מצבם של היהודים בכמה ארצות. בשנת תרכ"ב (1862) החל הארגון לעסוק בחינוך, והקים רשת בתי ספר בארץ ובעולם, שהתייחדו בכך שלמדו בהם מקצועות חול ומלאכות שונות.

בית הספר ההיסטורי כי"ח בירושלים, ליד שוק מחנה-יהודה (Wikipedia, פארוק)

3 דקות

מן המקורות

כך מתאר הנביא נחמיה את בניית חומות ירושלים:

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע סַנְבַלַּט וְטוֹבִיָּה וְהָעַרְבִים וְהָעַמּוֹנִים וְהָאַשְׁדּוֹדִים כִּי עָלְתָה אֲרוּכָה לְחֹמוֹת יְרוּשָׁלַם כִּי הֵחֵלּוּ הַפְּרָצִים לְהִסָּתֵם וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד. וַיִּקְשְׁרוּ כֻלָּם יַחְדָּו לָבוֹא לְהִלָּחֵם בִּירוּשָׁלִָם וְלַעֲשׂוֹת לוֹ תּוֹעָה. וַנִּתְפַּלֵּל אֶל אֱלֹהֵינוּ וַנַּעֲמִיד מִשְׁמָר עֲלֵיהֶם יוֹמָם וָלַיְלָה מִפְּנֵיהֶם... וָאֵרֶא וָאָקוּם וָאֹמַר אֶל הַחֹרִים וְאֶל הַסְּגָנִים וְאֶל יֶתֶר הָעָם אַל תִּירְאוּ מִפְּנֵיהֶם אֶת אֲדֹנָי הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא זִכְרוּ וְהִלָּחֲמוּ עַל אֲחֵיכֶם בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם נְשֵׁיכֶם וּבָתֵּיכֶם. .. וַיְהִי מִן הַיּוֹם הַהוּא חֲצִי נְעָרַי עֹשִׂים בַּמְّלָאכָה וְחֶצְיָם מַחֲזִיקִים וְהָרְמָחִים הַמָּגִנִּים וְהַקְּשָׁתוֹת וְהַשִּׁרְיֹנִים וְהַשָּׂרִים אַחֲרֵי כָּל בֵּית יְהוּדָה. הַבּוֹנִים בַּחוֹמָה וְהַנֹּשְׂאִים בַּסֶּבֶל עֹמְשִׂים בְּאַחַת יָדוֹ עֹשֶׂה בַמְّלָאכָה וְאַחַת מַחֲזֶקֶת הַשָּׁלַח.. וַאֲנַחְנוּ עֹשִׂים בַּמְّלָאכָה וְחֶצְיָם מַחֲזִיקִים בָּרְמָחִים מֵעֲלוֹת הַשַּׁחַר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים.." (נחמיה ג')

4260	510 ימי הביניים תקופת הראשונים
4650	רבי סעדיה גאון
4800	רש"י
4900	הרמב"ם
5258	1492 גירוש ספרד
5260	1500 העת החדשה
5323	רבי יוסף קארו
5657	1897 הרצל
5699	1939 שואה
5707	1947 מלחמת העצמאות
5708	1948 הקמת המדינה
5727	1967 מלחמת ששת הימים
התשכ"ט	1969 הרב אריה לוין
5778	2017 70 שנה למדינה

מה חסר?

השלימו את המשפטים והביטויים הבאים, לפי מה שקראתם בעלון:

1. כל ישראל _____ זה לזה.
2. ההסתדרות _____ לארם נהריים.
3. כל התדיר מחברו, _____ את חברו.
4. כל הנוגע _____ יקדש.
5. והקריב את אשר לחטאת _____.

שאלת השבוע ???

א. מה למדו חז"ל מהפסוק "כָּל הַנּוֹגֵעַ בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ"?

ב. מה פירוש הביטוי "כָּל הַתָּדִיר מֵחֲבֵרוֹ, קוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ"?

ג. כֵּיצַד הָיָה נִרְאֶה הַמִּעִיל שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).
את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי בשעות הצהרים: talmudisraeli@medison.co.il.
הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

דַּף פ"ט: תָּדִיר וְשֶׁאֵינוֹ תָּדִיר

בְּדַף זֶה מַתְחִיל הַפֶּרֶק הָעֶשִׂירִי שֶׁל מַסֶּכֶת זְבָחִים, פֶּרֶק "כָּל הַתָּדִיר".

הַהֲלָכָה הָרִאשׁוֹנָה בַּפֶּרֶק קוֹבַעַת: "**כָּל הַתָּדִיר מֵחֲבֵרוֹ, קוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ**". כְּלוֹמַר: אִם יֵשׁ לְהַקְרִיב שְׁנֵי קָרְבָּנוֹת, מַקְרִיבִים תְּחִלָּה אֶת הַקָּרְבָּן שֶׁקָּרֵב יוֹתֵר. לְמָשָׁל, אִם רֹאשׁ חֹדֶשׁ חָל בְּשַׁבָּת, וּצְרִיכִים לְהַקְרִיב קָרְבַּן מוּסָף שֶׁל שַׁבָּת וְקָרְבַּן מוּסָף שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ, יַקְרִיבוּ תְּחִלָּה אֶת קָרְבַּן הַמּוּסָף שֶׁל שַׁבָּת, כִּי שַׁבָּת תְּדִירָה מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁהֲרֵי שַׁבָּת יֵשׁ כָּל שָׁבוּעַ וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ יֵשׁ רַק פַּעַם בְּחֹדֶשׁ.

דַּף צ': קָרְבַּן חַטָּאת וְקָרְבַּן עוֹלָה

הַהֲלָכָה קוֹבַעַת, **שֶׁאִם יֵשׁ קָרְבַּן חַטָּאת וְקָרְבַּן עוֹלָה לְהַקְרָבָה, תָּמִיד יַקְרִיב הַכֹּהֵן תְּחִלָּה אֶת קָרְבַּן הַחַטָּאת**. זֹאת מִנַּיִן?

כִּי לְגַבֵּי אָדָם חוֹטֵא שֶׁמֵּבִיא שְׁנֵי עוֹפוֹת, אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעוֹלָה, אוֹמֶרֶת הַתּוֹרָה בְּסֵפֶר וַיִּקְרָא: "וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת **רִאשׁוֹנָה**", וְאַחַר כָּךְ הִיא שָׁבָה וְאוֹמֶרֶת "וְאֶת **הַשֵּׁנִי** יַעֲשֶׂה **עֹלָה**". אִם כָּתְבָה הַתּוֹרָה שֶׁהָעוֹף הַשֵּׁנִי יִהְיֶה קָרְבַּן עוֹלָה, מוּבָן מֵאֵלָיו שֶׁהָרִאשׁוֹן יִהְיֶה הַחַטָּאת, אִם כֵּן מַדּוּעַ הִיא נִזְקְקָה לִכְתֹּב שֶׁהַחַטָּאת הִיא הָרִאשׁוֹנָה? אֶלָּא בָּאָה הַתּוֹרָה לְלַמֵּד, שֶׁבְּכָל מִקְרֶה שֶׁבּוֹ יֵשׁ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ קָרְבַּן עוֹלָה וְקָרְבַּן חַטָּאת, קָרְבַּן חַטָּאת קוֹדֵם לְקָרְבַּן עוֹלָה.

דַּף צ"א: אֵשׁ תָּמִיד

עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ דָּלְקָה אֵשׁ בְּאֹפֶן קָבוּעַ, כְּמִצְוַת הַתּוֹרָה בְּסֵפֶר וַיִּקְרָא: "**אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה**", וּמִי שֶׁמְּכַבֶּה אֶת הָאֵשׁ שֶׁעַל הַמִּזְבֵּחַ עוֹבֵר עַל אִסּוּר.

כְּשֵׁם שֶׁאָדָם יָכוֹל לִתְרֹם קָרְבָּן לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הוּא יָכוֹל גַּם לִתְרֹם יַיִן, וּלְפִי אַחַת הַשִּׁיטוֹת הָיוּ מַקְרִיבִים אֶת הַיַּיִן הַזֶּה עַל הַמִּזְבֵּחַ.

דַּף צ"ב: מאי בינייהו

אחת השאלות הנפוצות בתלמוד, שאפשר למצוא בדפים רבים, היא השאלה "מאי בינייהו?" - מה ביניהם? שאלה זו נשאלת כאשר מובאות שתי דעות של חכמים, שלכאורה חולקים אחד על השני, אולם לא ברור בדיוק במה הם חולקים, או מה ההשלכות של המחלוקת. לחכמים חשוב תמיד לברר את ההשלכות המעשיות של הלימוד, ולכן אם נראה שאין הבדל מעשי בין הדעות החולקות, תישאל השאלה "מאי בינייהו?" מה ההבדל ביניהן? בתשובה לשאלה זו מבררים את הדעות השונות; לפעמים מתברר שבאמת יש הבדל מעשי ביניהן, ולפעמים מתברר שאין הבדל מעשי, אלא פשוט כל אחד למד את ההלכה ממקור אחר, וכדומה.

מייסד ועורך: **מאיר יעקבסון**
מנהל חינוכי ועורך: **אבי רט**
יו"ר חבר הנאמנים: **רו"ח חיים פרילינכמן**

בחסות חברת MEDISON
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל. 03-9250250; פקס. 03-9265608

תלמוד ישראלי